

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.]
Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

**RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
PÁTÁ SEKCE**

VĚC HOŘENÍ proti ČESKÉ REPUBLICĚ
(stížnost č. 31806/02)

**ROZSUDEK
ŠTRASBURK**

6. března 2008

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.
Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

Ve věci Hoření proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení:

Peer Lorenzen, *předseda*,
Snejana Botoucharova,
Karel Jungwiert,
Rait Maruste,
Renate Jaeger,
Mark Villiger,
Mirjana Lazarova Trajkovska, *soudci*,

a Claudia Westerdiek, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 12. února 2008,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat výše uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 31806/02) směřující proti České republice, kterou dne 17. srpna 2002 podal k Soudu občan České republiky pan Karel Hoření („stěžovatel“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec, pan V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

3. Dne 23. května 2005 se Soud rozhodl uvědomit o stížnosti vládu a s odvoláním na ustanovení článku 29 odst. 3 jednacího řádu projednat současně přijatelnost a odůvodněnost stížnosti.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

4. Stěžovatel se narodil v roce 1923, bydliště má v Českých Budějovicích.

1. Občanskoprávní řízení

5. Dne 1. května 1995 uzavřela společnost vlastněná stěžovatelem se společností jisté E. K. smlouvu o sdružení. Podle smlouvy měl stěžovatel mimo jiné uhradit společnosti vlastněné E. K. částku ve výši 50 % z provize vyfakturované a proplacené klienty. Smlouva byla uzavřena na dobu určitou, a to do 31. března 1996.

6. Dne 1. dubna 1997 podal stěžovatel proti E. K. žalobu, již se domáhal, aby mu vydala některé položky kancelářského vybavení, klíče od kanceláře používané pro potřeby sdružení (ve skutečnosti se jednalo o jeden pokoj v bytě E. K.) a od hlavního vchodu do domu a zaplatila mu částku 14 500 Kč (557 €¹) jako náhradu za amortizaci kancelářského vybavení a za vynaložené náklady a částku 4 071 Kč (157 €) odpovídající 50 % nákladů za užívání společného telefonu pro účely sdružení.

7. Okresní soud v Českých Budějovicích po vyslechnutí stran a tří svědků a posouzení různých listinných důkazů zamítl rozsudkem ze dne 27. ledna 1999 stěžovatelovy nároky jako neopodstatněné.

¹ 1 € = 26,04 Kč.

8. Dne 14. dubna 1999 Krajský soud v Českých Budějovicích tento rozsudek zrušil a vrátil věc okresnímu soudu, který rozsudkem ze dne 3. prosince 1999 stěžovatelu žalobu opět zamítl. Soud zejména uvedl, že se stěžovatel domáhá vydání kancelářského vybavení, které je v jeho vlastnictví. Soud souhlasil s tvrzením žalované strany, podle kterého předmětné kancelářské vybavení odmítá vydat proto, že má za stěžovatelem splatnou pohledávku; stěžovatel totiž obdržel provizi ve výši 89 631 Kč (3 446 €), přičemž žalované straně zaplatil pouze 15 518 Kč (597 €).

9. Soud dále připustil vzájemný návrh E. K. a uložil stěžovateli uhradit jí částku 30 000 Kč (1 153 €) a rovněž částku 23 100 Kč (888 €) jako náhradu nákladů řízení.

10. Rozsudkem ze dne 28. března 2000 krajský soud potvrdil většinu závěrů okresního soudu, změnil však tu část rozsudku, v níž se stěžovateli ukládalo zaplatit žalované straně 30 000 Kč, a tuto částku snížil na 24 539,20 Kč (943 €). Zároveň odmítl stěžovatelův návrh na vyslovení přípustnosti dovolání proti svému rozsudku, a to s odkazem na § 239 odst. 1 občanského soudního řádu, který stanoví, že dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnutí soudu prvního stupně potvrzeno, jestliže odvolací soud vyslovil, že dovolání je přípustné, protože jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu. Soud shledal, že zásadní význam pro jeho rozhodování neměla ani jedna z otázek položených stěžovatelem, a sice (i) zda může účastník řízení požadovat úhradu částek plynoucích z činnosti sdružení, přestože členové sdružení neprovedli konečné vypořádání tohoto sdružení, a (ii) zda v případě nečinnosti jedné ze stran smlouvy o sdružení má tato strana nárok na výplatu podílu na zisku.

11. Podle § 241 odst. 3 písm. c) a d) občanského soudního řádu lze dovolání podat, pokud rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování, nebo pokud rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Na základě tohoto ustanovení podal stěžovatel dovolání, ve kterém zejména tvrdil, že obecné soudy připustily vzájemný návrh žalované strany, aniž měl oporu v důkazech, a že nezodpověděly jeho dvě otázky položené v návrhu na vyslovení přípustnosti dovolání.

12. Dne 12. prosince 2000 zamítl Nejvyšší soud stěžovatelovo dovolání s odůvodněním, že otázky předložené stěžovatelem nelze mít za zásadně právně významné podle § 239 odst. 2 občanského soudního řádu.

13. Dne 15. února 2001 podal stěžovatel k Ústavnímu soudu ústavní stížnost, ve které tvrdil, že obecné soudy porušily jeho právo na soudní ochranu zakotvené v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

14. Dne 19. února 2002 prohlásil Ústavní soud stěžovatelovu stížnost za nepřipustnou pro opožděnost v části, v níž byl napaden rozsudek okresního soudu ze dne 3. prosince 1999 a rozsudek krajského soudu ze dne 28. března 2000. Ústavní soud uvedl:

„Podle několikrát vysloveného právního názoru Ústavního soudu nelze dovolání považovat za poslední prostředek, který zákon k ochraně základního práva nebo svobody poskytuje, jestliže dovolání podle zákona není přípustné. Není-li si stěžovatel přípustností dovolání jist, může – vedle dovolání – podat i ústavní stížnost, neboť pokud dovolání přípustné není, „je posledním prostředkem, který zákon k ochraně práva poskytuje, rozhodnutí soudu druhého stupně“. V takových případech proto lhůta pro podání ústavní stížnosti plyne ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu.“

15. Ústavní soud odmítl část ústavní stížnosti směřující proti rozhodnutí Nejvyššího soudu jako neopodstatněnou.

2. Řízení o výkon rozhodnutí

16. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil rozsudky obecných soudů a nezaplatil E. K. částku stanovenou krajským soudem ani náklady řízení, nařídil okresní soud dne 28. května 2001 výkon těchto rozsudků měsíčními srážkami z příjmu stěžovatele. Krajský soud dne 23. listopadu 2001 toto rozhodnutí potvrdil.

17. Dne 24. dubna 2001 Nejvyšší soud zastavil řízení o stěžovatelově dovolání v části, v níž bylo napadeno rozhodnutí ze dne 28. května 2001, a odvolání zamítl v části, v níž směřovalo proti rozhodnutí krajského soudu ze dne 23. listopadu 2001.

18. Blíže neurčeného dne podal stěžovatel k Ústavnímu soudu ústavní stížnost, ve které namítal, že v řízení o výkon rozhodnutí došlo k porušení jeho práv zaručených v článku 1 (nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv), článku 11 (vlastnické právo), článku 36 odst. 1 (právo na soudní ochranu) a článku 37 odst. 3 (rovnost účastníků řízení) Listiny. Dne 5. února 2003 svou ústavní stížnost doplnil o argumenty směřující proti rozhodnutím, jejichž výkon byl nařízen.

19. Ústavní soud dne 15. dubna 2003 odmítl stížnost namířenou proti rozhodnutím o nařízení výkonu pro zjevnou neopodstatněnost. Ústavní soud uvedl, že námitky stěžovatele proti rozhodnutím, jejichž výkon byl nařízen, nejsou v daném případě relevantní, a i kdyby tomu tak bylo, musely by být odmítnuty pro opožděnost. Tato rozhodnutí již byla beztak předmětem ústavní stížnosti odmítnuté dne 19. února 2002.

3. Řízení o vydání kancelářského vybavení

20. Dne 10. března 2003 podal stěžovatel proti E. K. žalobu, ve které se domáhal vydání zbylého kancelářského vybavení. Okresní soud dne 20. května 2004 řízení zastavil, neboť stěžovatel vzal svou žalobu dne 13. května 2004 zpět.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO A PRAXE

21. Příslušná zákonná ustanovení a judikatura jsou popsány v rozsudcích *Zvolský a Zvolská proti České republice* (č. 46129/99, § 18-24 a 26-36, ESLP 2002-IX), *Běleš a ostatní proti České republice* (č. 47273/99, § 17-20 a 23-41, ESLP 2002-IX) a *Vodárenská akciová společnost, a. s. proti České republice* (č. 73577/01, § 21, 24. února 2004).

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z HLEDISKA PRÁVA NA PŘÍSTUP K SOUDU

22. Stěžovatel namítá, že Ústavní soud odmítl část jeho první ústavní stížnosti pro opožděnost. Zároveň se domnívá, že neměl k dispozici žádný účinný prostředek nápravy a že vnitrostátní soudy nerespektovaly zákaz zneužití práva a omezení výkonu práv.

23. Soud je názoru, že stěžovatelova námitka, jejíž podstatou je neexistence účinného prostředku nápravy, se překrývá s námitkou uplatněnou z hlediska článku 6 odst. 1 Úmluvy, a je tedy třeba ji posuzovat z hlediska posledně uvedeného ustanovení, které zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

A. K přijatelnosti

24. Soud je názoru, že tato námitka není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále neshledal žádný jiný důvod nepřijatelnosti stížnosti, a prohlašuje ji tedy za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

25. Vláda ponechává posouzení odůvodněnosti stížnosti na úvaze Soudu.

26. Soud poznamenává, že stěžovatel se nachází v podobné situaci jako stěžovatelé ve věci *Zvolský a Zvolská proti České republice* (viz výše), kde Soud dopěl k závěru, že k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy došlo. Soud v této věci uvedl:

„ 49. Soud poznamenává, že přípustnost jejich dovolání zcela závisela na názoru Nejvyššího soudu o otázce, zda napadené rozhodnutí mělo „po právní stránce zásadní význam“. Za těchto okolností Soud souhlasí s tvrzením stěžovatelů, že ani oni, ani jejich právní zástupce nemohli odhadnout šance na vyslovení přípustnosti jejich opravného prostředku Nejvyšším soudem. Nehledě na odmítnutí přípustnosti dovolání odvolacím soudem a v souladu s judikaturou Ústavního soudu se stěžovatelé přesto rozhodli podat dovolání podle § 239 odst. 2 občanského soudního řádu. Stěžovatelé považovali dovolání za poslední prostředek ve smyslu § 72 odst. 2 zákona o Ústavním soudu a v dobré víře se domnívali, že šedesátidenní lhůta pro podání ústavní stížnosti počíná běžet od doručení rozhodnutí dovolacího soudu.

50. (...) Soud poznamenává, že podle § 72 odst. 2 zákona o Ústavním soudu musí být ústavní stížnost podána v šedesátidenní lhůtě ode dne, kdy bylo stěžovateli doručeno rozhodnutí o posledním prostředku, který zákon poskytuje k ochraně práva. § 75 odst. 1 téhož zákona stanoví, že ústavní stížnost je nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje; za takový prostředek se nepovažuje návrh na povolení obnovy řízení. Kromě toho podle § 239 odst. 2 občanského soudního řádu přípustnost dovolání závisí na názoru Nejvyššího soudu o otázce, zda má napadené rozhodnutí „po právní stránce zásadní význam“.

(...)

52. Z § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu mimo jiné vyplývá, že Ústavní soud nerozlišuje mezi řádnými a mimořádnými opravnými prostředky, a že tedy navrhovatelé jsou povinni vyčerpat oba druhy prostředků s výjimkou obnovy řízení, která je výslovně vyloučena. Pokud tedy byli stěžovatelé povinni podat dovolání, aby jejich ústavní stížnost nebyla prohlášena za nepřipustnou, Soud se domnívá, že lhůta pro podání ústavní stížnosti měla začít běžet až od rozhodnutí Nejvyššího soudu anebo měla být alespoň pozastavena od okamžiku podání dovolání.

(...)

54. Soud je konečně toho názoru, že jak požadavek na vyčerpání „všech procesních prostředků“ obsažený v § 72 odst. 2 a § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu bez rozlišování mezi řádnými a mimořádnými opravnými prostředky, s výjimkou obnovy řízení, tak i nemožnost předvídat přípustnost dovolání s ohledem na aplikaci § 239 odst. 2 občanského soudního řádu znamenají porušení samotné podstaty práva na prostředek nápravy, jelikož na stěžovatele kladou nepřiměřené břemeno narušující spravedlivou rovnováhu mezi legitimní snahou zajistit dodržování formálních podmínek pro podání ústavní stížnosti a právem na přístup k Ústavnímu soudu.“

27. V daném případě Soud neshledává žádný důvod, pro nějž by se měl odchýlit od výše uvedených závěrů, které se dle jeho názoru na posuzovaný případ plně vztahují.

28. V tomto ohledu Soud připomíná, že po vydání výše uvedených rozsudků *Běleš a ostatní proti České republice* a *Zvolský a Zvolská proti České republice* český Ústavní soud zahájil změnu své praxe, pokud jde o podmínky přijatelnosti ústavních stížností. Tato změna nicméně nemohla mít na situaci stěžovatele v projednávané věci žádný dopad.

29. Tyto skutečnosti postačují Soudu k tomu, aby učinil závěr, že zvláště přísným výkladem procesního pravidla Ústavní soud připravil stěžovatele o právo na přístup k soudu.

30. K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z HLEDISKA PRÁVA NA SPRAVEDLIVÝ PROCES (OBČANSKOPRÁVNÍ ŘÍZENÍ)

31. Stěžovatel rovněž na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy namítá, že vnitrostátní soudy neposoudily jeho žalobu spravedlivě, nesprávně zhodnotily důkazy a dospěly k nesprávným právním závěrům.

32. Soud připomíná, že mu nepřísluší rozhodovat o skutkových či právních omylech, jichž se měl údajně dopustit vnitrostátní soud, leda v případě a v rozsahu, v jakém by tím mohlo dojít k porušení práv a svobod zaručených Úmluvou (viz rozsudek *García Ruiz proti Španělsku* [velký senát], č. 30544/96, § 28, ESLP 1999-I).

33. S přihlédnutím ke všem těmto skutečnostem a vzhledem k rozsahu své příslušnosti rozhodnout o předložených tvrzeních Soud neshledal žádný náznak porušení předmětného ustanovení.

34. Tato část stížnosti je proto zjevně neopodstatněná a je třeba ji zamítnout na základě článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

III. K OSTATNÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM

35. Stěžovatel rovněž namítá, že celé občanskoprávní řízení trvalo déle než šest let. Dále upozorňuje na nespravedlivost řízení o výkon rozhodnutí. Dále tvrdí, že rozhodnutí, ve kterém vnitrostátní soudy odmítly jeho návrh, aby žalované straně bylo nařízeno vydat mu klíče od pracovny a domu, představovalo porušení jeho práva na respektování soukromého a rodinného života. Konečně namítá i porušení svého vlastnického práva zaručeného článkem 1 Protokolu č. 1.

36. S přihlédnutím ke všem těmto skutečnostem a vzhledem k rozsahu své příslušnosti rozhodnout o předložených tvrzeních Soud neshledal žádný náznak porušení práv a svobod zaručených Úmluvou nebo jejími Protokoly.

37. Tato část stížnosti je proto zjevně neopodstatněná a je třeba ji zamítnout na základě článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

38. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

39. Stěžovatel požaduje částku 120 000 Kč (4 608 €) z titulu náhrady majetkové škody a částku 150 000 Kč (5 760 €) z titulu náhrady morální újmy, která mu údajně vznikla.

40. Vláda nespatřuje žádnou příčinnou souvislost mezi postupem Ústavního soudu, který by mohl být případně posouzen jako porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, a údajně způsobenou materiální škodou. V otázce případné morální újmy se vláda domnívá, že konstatování porušení Úmluvy by mohlo představovat dostatečné a přiměřené zadostiučinění.

41. Soud poznamenává, že základem pro poskytnutí spravedlivého zadostiučinění je v projednávané věci skutečnost, že stěžovatel nemohl využít svého práva na přístup k soudu, které je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Soud neshledal žádnou příčinnou souvislost mezi materiální škodou, která měla stěžovateli vzniknout, a konstatováním porušení článku 6. Rovněž nemůže odhadovat, jak by řízení dopadlo, kdyby Ústavní soud rozhodl o přípustnosti ústavní stížnosti podané stěžovatelem a tuto projednal.

42. Nelze proto přiznat odškodnění z tohoto titulu a Soud se domnívá, že konstatování porušení postačuje jako odčinění případné morální újmy utrpěné stěžovatelem (viz, *mutatis mutandis*, *Vodárenská akciová společnost, a. s. proti České republice*, viz výše, § 40; *Soudek*

proti České republice, č. 56526/00, § 26, 15. března 2005, *Mařík proti České republice*, č. 73116/01, § 21, 12. dubna 2005).

B. Náklady řízení

43. Stěžovatel rovněž požaduje částku 154 912,35 Kč (5 949 €) z titulu náhrady nákladů údajně vynaložených v souvislosti s jednotlivými řízeními před vnitrostátními soudy a s řízením před Soudem.

44. Vláda poukazuje na skutečnost, že stěžovatel nebyl v řízení před Soudem zastoupen, a vyzývá proto Soud, aby stěžovateli přiznal, uzná-li to za nutné, částku nepřesahující 50 €.

45. Soud připomíná, že náklady řízení lze přiznat pouze za předpokladu, že se vztahují ke konstatovanému porušení {*Beyeler proti Itálii* (spravedlivé zadostiučinění) [velký senát], č. 33202/96, § 27, 28. května 2002), tj. v daném případě k porušení článku 6 Úmluvy vyplývajícimu výhradně z postupu Ústavního soudu.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel nebyl z vlastního rozhodnutí v řízení před Soudem zastoupen, přiznává mu Soud na spravedlivém základě podle článku 41 Úmluvy náhradu nákladů řízení ve výši 100 €.

C. Úroky z prodlení

46. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou v části týkající se práva na přístup k soudu a ve zbývajících částech za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že samotné konstatování porušení Úmluvy je dostatečným spravedlivým zadostiučiněním za morální újmu, která byla stěžovateli způsobena;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, částku 100 € (sto eur) z titulu náhrady nákladů řízení a dále případnou částku daně; tato částka bude převedena na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 6. března 2008 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Claudia Westerdiek
tajemnice

Peer Lorenzen
předseda